

Advokaten Agneta

Agneta Gustafsson är advokat på Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad svarar hon varannan vecka på läsarnas frågor kring juridik, avtalsrätt och bostadsköp.

Om lojalitetsplikten i anställningsavtal

Hej Agneta!

Jag driver ett mindre företag med ett fåtal anställda. Vi har en anställd som talar illa om kollegorna och en medarbetare har blivit ledsen. Den anställda är även kritisk mot mig som chef och vår arbetsplats. Jag är orolig att beteendet gör att vi förlorar intäkter. Får en anställd bete sig så här?

Med vänlig hälsning,
Kjell

Hej,
Tack för din fråga. En arbetstagar har en långtgående lojalitetsplikt mot dig som arbetsgivare. Lojalitetsplikten i ett anställningsförhållande är en grundläggande förpliktelse som följer av anställningsavtalets natur. Lojalitetsplikten gäller i anställningsförhållandet, oavsett om den finns omnämnd i ett skriftligt anställningsavtal eller i ett kollektivavtal.

Arbetstagarans lojalitetsplikt innebär att arbetstagararen är skyldig att sätta arbetsgivarens intressen före sina egna och inte får vidta handlingar som kan skada arbetsgivaren. Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagar grundar sig på ömsesidig lojalitet och förtroende.

En del av arbetstagarans lojalitetsplikt som kan verka självklar men ändå bör nämnas är att arbetstagararen är skyldig att genomföra en fullvärdig arbetsprestation. Arbetstagararen ska visa omsorg och varsamhet i arbetet. Innebörden av uttrycket beror på vilken typ av arbete som ska utföras, till exempel en polis, ett butiksbitråde, en statstjänsteman eller en IT-konsult.

I arbetslivet har IT-användning gjort det möjligt att arbeta på annan tid och plats. Arbetstagararen har fått ett allt större eget ansvar för att arbetsuppgifterna genomförs. Det innebär till exempel att arbetstagararen normalt inte för privata ändamål kan surfa på internet eller sociala medier, om det inverkar negativt på arbetstagarans möjlighet att leverera en fullvärdig arbetsprestation. En helt annan sak är om surfandet sker yrkesmässigt för arbetsgivarens räkning.

Arbetstagarans lojalitetsplikt innefattar även andra förpliktelser utöver själva genomförandet av arbetet. Arbetstagararen får inte bedriva verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens verksamhet. Det innebär att en arbetstagarare inte, direkt eller indirekt, får arbeta eller ha uppdrag för företag som konkurrerar med arbetsgivaren.

Arbetstagararen får inte heller ha bisysslor som kan komma i konflikt med arbetsgivarens intressen. Arbetstagarare som tänker åta sig uppdrag av mera omfattande slag bör därför först samråda med arbetsgivaren och få godkännande till bisysslan.

På grund av lojalitetsplikten får arbetstagararen inte framföra illojala uttalanden, osanna eller djupt kränkande beskyllningar mot arbetsgivaren. Arbetstagararen bör därför vara försiktig med att framföra kritik mot arbetsgivaren, som i det enskilda fallet riskerar att skada arbetsgivaren och därför kan utgöra ett brott mot lojalitetsplikten.

Arbetstagararen har på grund av lojalitetsplikten även en tystnadsplikt, det vill

säga får inte yppa uppgifter som det ligger i arbetsgivarens intresse inte sprids och som riskerar att skada arbetsgivaren eller dennes verksamhet. Arbetstagararen ska därför vara diskret när det gäller arbetsgivarens angelägenheter om till exempel prissättning, datasystem, marknad, kunder, undersökningar, driftförhållanden eller andra interna affärsangelägenheter. I sammanhanget bör lagen om skydd för företagshemligheter nämnas, vilken föreskriver att en anställd kan bli skadeståndsskyldig och/eller straffas om hen uttreda eller röjer en företagshemlighet hos arbetsgivaren.

Lojalitetsplikten innebär också att arbetstagararen inte får kränka sina kollegor. Det bör noteras att även arbetsgivaren har en lojalitetsplikt mot sina anställda, vilket till exempel innebär att om det framkommer att det förekommer mobbning eller kränkningar på arbetsplatsen är arbetsgivaren skyldig att utreda och hantera situationen.

Arbetsgivaren har enligt arbetsmiljölagen huvudansvaret för arbetsmiljön, som brukar delas in i fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Fysisk arbetsmiljö är exempelvis arbetsplatsens utformning såsom belysning, luftkvalitet, ventilation, buller och inredning. Psykosocial arbetsmiljö handlar om arbetstagarans upplevelse och tolkning av sin arbetssituation utifrån samspelet mellan medarbetarna på arbetsplatsen. Exempel är negativ stress, dåligt arbetsklimate, konflikter, trakasserier eller oro.

Om arbetstagararen bryter mot lojalitetsplikten är det ett brott mot anställningsavtalet och arbetstagararen riskerar att bli uppsagd på grund av personliga skäl. Om brottet är grovt kan åsidosättandet av lojalitetsplikten utgöra grund för avskedande av arbetstagararen.

Arbetsmiljön är ett gemensamt ansvar för en trivsamt arbetsplats, men huvudansvaret vilar på dig som arbetsgivare. Problemet med arbetstagararen, som kränker, kritiserar och är illojal måste du som arbetsgivare ta tag i och försöka lösa på bästa sätt för samtliga anställda och företaget. Du som arbetsgivare bör tala med arbetstagararen om att agerandet på arbetsplatsen inte är acceptabelt och dokumentera samtalet.

Till dina samtal noterar jag ett citat från den danske affärsmannen Knud Overö (1922-2012), "Att leda är att lyckas genom andra", samt ett citat från författaren Thomas Browne (1605-1682), "Ingen människa har rätt att klandra eller fördöma en annan. I själva verket känner vi inte någon annan på riktigt". Om du inte skyndsamt får bukt med problemen bör du kontakta en advokat eller någon annan som är kunnig i arbetsrätt. Lycka till!

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Kalender

Ett urval av veckans händelser och evenemang i Umeå.

NOLIA TRÄDGÅRD

20-22 april

Mässa för alla som gillar trädgård.

Nolia.

MUSIKSCHLAGET

Lördag 21 april

Musiktävling för musiker med funktionsvariationer.

Umeå Folkets hus. Kl 19.

BJÖRKSTAKATTENS INTERNATIONELLA KATTUTSTÄLLNING

21-22 april

Utställning med närmare 400 katter.

A3 Arena.

UMEÅ IK FF - IK UPPSALA FOTBOLL

Söndag 22 april

Fotboll, damer.

Umeå Energi Arena. Kl 15.

UMEÅ KONSTHÖGSKOLAS KANDIDATUTSTÄLLNING

Söndag 13-27 april

Konstutställning med temat "I could not help but wonder what about world war me"

Galleri Verkligheten, Umeå Konsthögskola, Migrationsverket och Gamla Fängelset.

Med reservation för eventuella ändringar eller fel

Maklarhuset

"Vi har unik digital annonsering och prisbelönt hemsida!"

Kontakta mig för en fri värdering!
Nina Gottfridsson, fastighetsmäklare
telefon 070-666 40 73
nina.gottfridsson@maklarhuset.se
Renmarkstorget 11, Umeå

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.

Vänligen notera att alla upplysningar enbart är informativa och inte utgör legal rådgivning. Rättslig rådgivning kan endast lämnas av advokat eller jurist som erhållit handlingar och fullständig information om omständigheterna i det enskilda fallet.